

Fîhrîstê 56 hûmaranê NewePelî amade bi Nuştoxê NewePelî Resayî 200 Kesan



Fîhrîstê 56 hûmaranê Newepelî amade bi û weşaniya. Kesê ke wazenê îstatîstîkanê 56 hûmaranê Newepelî bivînê, eşkenê sey dosyaya PDF keyepelê www.zazaki.net ra xo rê ronê. Goreyê fîhrîstî, **1189** eserê **203** kesan 56 hûmaranê Newepelî de weşaniyayê. Nînan ra nuşteyê **24** kesan sewbîna çimyan ra yan neql biyê yan zî tercume biyê. Ê bînan rasterast Newepelî rê nušto. Înanê ke Newepelî rê nušto ra teqrîbên nêzdîyê **150** kesan reya verêne Newepel de dest bi nuştîş kerdo, nînan ra zî **21** kesî cinî yê.

Ancî cildê 50 hûmaranê Newepelî zî amade yo. Kesê ke wazenê bibê wayîrê cildê Newepelî wa ma rê binusê. Seba dewamkerdişê weşanê Newepelî; biwanîn, bidîn wendiş. Aboneyîya xo bidîn, bibîn abone, aboneyan peyda bikîn.



Duhok de "Rojê Edebîyatî yê Bakur-Rojawanî"



Rojê Edebîyatî yê Bakur û Rojawanê Kurdistanî şarîstanê Kurdistanê Başûrî Duhok de organîze biyî.

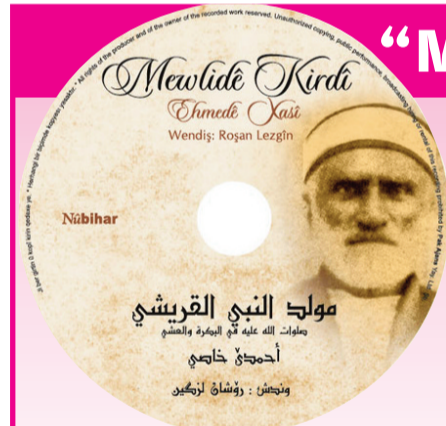
Rojê edebîyatî rojanê 7-9.11.2013 de salona konferansî ya banê Komeleya Nuştoxan Şaxê Duhokî de dest pêkerd û her çar parçeyanê Kurdistanî ra gelêk edîb û nuştox û roşnvîrê kurdî beşdar biyî. Edîb û roşnvîranê Bakur û Rojawanî derheqê edebîyatê kurdî de teblîxî pêşkêş kerdî û şîîrî wendî. Yê bîni se temaşakar beşdar biyî.

Edîtorê rojnameyê ma Roşan Lezgîn zî beşdaran ra yew bi û reya verêne Başûr de şîîrê kirdkî wendî û sey teblîxê finalî bi sernameyê "Fotografêko Pêroyî yê Edebîyatê Kirdkî" semînerêk pêşkêş kerd. Semîner zî şîîrê kirdkî zî hetê heme beşdaran ra bi eleqeyêko zaf germ ameyî goşdarîkerdiş.

Destpêkê çalakîye de cagirewtoxê serwezîrê hukmatê Kurdistanê Başûrî û cagirewtoxê walîyê Duhokî zî beşdar biyî û akertişê rojanê edebîyatî de qisey kerd. Ancî şarê Duhokî û çapemenîya Kurdistanê Başûrî, bitaybetî zî çapemenîya Duhokî eleqeyêko germ nişan da.

Roja peyêne ya Rojanê Edebîyatî de Komeleya Nuştoxan Şaxê Duhokî xelatê vîrardişî dayî beşdaranê ke Bakur û Rojawan ra yê. Grûba ke Kurdistanê Bakurî ra beşdar biye, roja 10.11.2013 de agêraye bi Bakur.

"Mewlidê Kirdî" bi CD wa çap bi



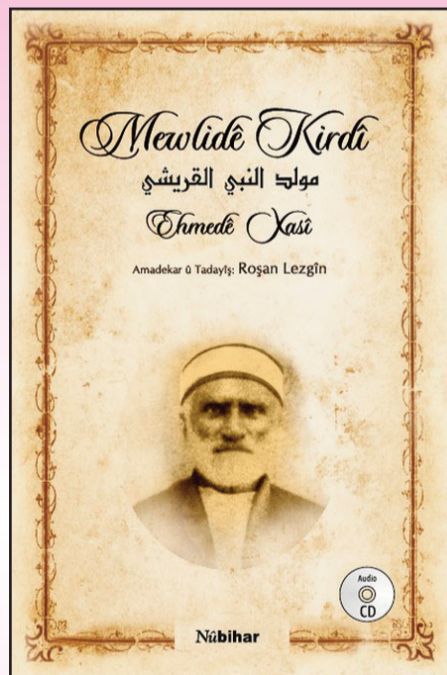
Mewlidê Kirdî yê Ehmedê Xasî ke kitabo tewr verên yê kirdkî (zazakî) yo, hetê Weşanxaneyê Nûbiharî ra newe ra çap bi. Hetê rastî ra metnê orjînal yê **Mewlidê Kirdî** ke serra 1899 de Dîyarbekir de 400 nusxayê ey Metbeaya Lîtoğrafya ra ginaybî çape ro, sey orjînalê (tıpkıbasım) xo 31 rîpelan de ca girewto. Hetê çepî ra zî transkîbeyê latînkî rîpel 9 ra hetanî rîpelê 54. ca girewto.

Çîyo muhîm, metnê mewlidî CD de zî ameyo wendiş. Wendişî ver de, sey fonî, vengê ney ronîyayo. Roşan Lezgînî kitab transkîbe kerdo û çape rê amade kerdo. CD de zî ancî ey metnê mewlidî wendo. CD de wendişê metnê mewlidî keno ke hem goşdarîkerdişê mewlidî weşêr bo hem zî mereqdarî û heskerdoxê kirdkî bieşkê bi asanî her ca de goşdarî bikerê.

Ehmedê Xasî ke mîyanê alimanê kurdan yê seserra 19-20. ra alimêko namdar o, serra 1867 (bi tarîxê hîcrî: 1283) de nehîyeya Licê Hezan de ameyo dinya, roja 18 sibate 1951 de ancî Hezan de şîyo rehmet. Emedê Xasî ke erbabê zîwanê kurdkî (kirdî, kurmançî), tirkî, erebkî û fariskî yo, eynî wext de şair û roşnvîrêko pîl yê kurdan o, wextê xo demeyêk muderisî kerda, dima zî di serrî û di mengî muftîyîya Licê kerda. Badê ke cumhuriyet ronîyeno, vano "*Meqamo ke ez tede bîya, hetanî nika Quran hakim bi. La nika ra pey Quran bi memur*" û wezîfeyê xo ra îstîfa keno. Emrê xo hetanî peynî dewa xo hezan de vîyarneno.

Mewlidê Kirdî yê Ehmedê Xasî ke bi kirdkîyêka fesîh û zelale nusîyayo, goreyo ke Malmîsanîj vano, kitabê yewin yê kurdan o ke mîyanê sînorê Kurdistanî de bi desturê resmî yê dewlete yew metbeaya moderne de ameyo çapkerdiş. **Mewlidê Kirdî** 16 qismî, 756 misra yê. Sey qalibê nuştîşê mewlidan bi weznê "*Faîlatun, Faîlatun, Faîlun*" nusîyayo.

Peynîya **Mewlidê Kirdî** de Mela Fethulah Hesbîyê Sêrtî yew teqrîz



Ehmedê Xasî, Mewlidê Kirdî, Amadekar û Tadayîş: Roşan Lezgîn, Weşanxaneyê Nûbiharî, İstanbul 2013, 54 + 33 rîpelî + CD

nušto. No Mela Fethulah, lajê Mela Umerê Mela Ebdulahê Mela Xelîlê Sêrtî yê menşurî yo. Mela Fethulah, eynî wext de seydayê Bedîuzeman Seîdê Kurdî yo zî. Goreyo ke Abdulqadir Badillî vano, êyê ke leqebê "bedîuzeman"î nayo Seîdê Kurdî wa, no Mela Fethulah Hesbî yo.



**EDÎTORÎ
RA**

Roşan LEZGÎN

Wendox û heskerdaxê ziwanê xo!

Hûmara 56. de ma vatibi ke ve-tişê *Newepeli* de ma tengane de yê. Ma waştibi ke seba dewamkerdişê weşanê *Newepeli* hewceyî bi her hawa eleqe, paştgirî û ardimî esta. Ma vatibi, eke rewşe wina bo, ma dewam nêkenê.

Nika ma nê vengdayîşê xo tekrar kenê. Çünke rewşa ma nêvuriyaya. Desteko ke ma hêvî kenê û wazenê nêameyo. La ma nêşkenê vajin ke tu kesî wayîriye zî nêkerd. Çend merdiman, belkî qasê hûmara engiştanê destêk embazî xemgîn bîyî, dewamkerdişê rojnameyî waşt. Di-hîrê endamanê ma yê komele aîdatê xo da. Teber ra zî di-hîrê embazan sozê ardimêkê cuzî da. Mesela, yew doktorê ma vato, ez her mence se lîra dana, ancî yewna wendoxê ma ke İstanbul de maneno va, ez her aşme se û pancas lîra şawena.

Xulasa ma dest pêkerd na hûmare amade kerde. La hewceyîya ma her game bi ardimî esta çünke rewşa ma sey verî ya, çîyo newe çin o.

Meselaya cayî eynen dewam kena. Xora verê cû zî ma nê karê xo keye de kerdêne, la qet nêbo yew buro estbi ke ge-ge wendoxî ameyêne, xo rê uca ra rojname berdêne. Ma uca sey arşivê *Newepeli* û kovara *Şewçila* gurenayêne, ma uca rojname paket kerdêne... La nika cayê ma çin o!

Ma nameyê komela ma **Ziwan-Komî** ser o banka de hesab akerd. Numreyê hesabê ma wina yo:

Dil, Sanat ve Kültür Derneği (DİL-DER)

Seba TL
Kodê Şube: 1622
Hesab No: 66144169-5001
IBAN No: TR610001001622661441695001

Seba Euro
Kodê Şube: 1622
Hesab No: 66144169-5002
IBAN No: TR340001001622661441695002

Ardimkar, abone û endamê ma yê komele êdî eşkenê ardim, aboneyî yan zî endamiya xo direkt birerzê nê hesabana.

Birastî ma bizanayêne ke nika yew rojname yan yew xebata ke cayê *Newepeli* dekena esta, ma hende israr nêkerdêne. Ma nêvanê ke ma ra teber kes xebate nêkeno, helbet tayê xebatê ke kirdkî de benê estê. La ferqê *Newepeli* no yo ke wendiş û nuştîşê kirdkî de rolê mektebêk kay keno. Mesela, ma fihristê 56 hûmaranê *Newepeli* vet û www.zazaki.net de weşana. No fihrist ra zî bi hewayêko zelal aseno ke 56 hûmaran de 1189 eserê 203 kesan tede weşaniyayê. Nê 203 kesan ra, nuştêyê 24 kesan sewbîna çimeyan ra neql bîyê yan zî ter-cume bîyê. Yê bînan raste-rast *Newepeli* rê nusîyayê. Înanê ke rasterast *Newepeli* rê nuştê ra nêzdîyê 150 kesan reya verêne *Newepeli* de dest bi nuştîş kerdo ke nînan ra zî 21 kesî cinî yê. Nuştêxanê ke reya verêne *Newepeli* de dest bi nuştîş kerdo ra êdî çend kesî wayîrê yew yan di kitabana ê. Esasê xo de rolê *Newepeli* no yo.

Her çî ra ver, *Newepeli* rojnameyêko sivil yê şarê ma yo. Temamen bi fehmêko sivil û bajarvanî weşanê xo dewam keno. Yanî organê weşanî yê rêxistin yan

partîyan nîyo, miletî esas gêno. *Newepeli* de, bêke eleqeyê fikr yan aîdîyetê sîyasî yê kesan bikero, bêke mudaxele yê hawayê fikirîyayîş û xoîfadekerdişê însanan bikero, bêke şekl bido hawayê fikirîyayîş û ciwîyayîşê wendoxan, bi hawayêko tebîî kadroyanê kirdkî perwerde keno.

Ancî materyalêko zaf muhîm yê *Newepeli* folklorê kirdkî yo. Na merhele de arêdayîş û qeydkerdişê folklorê kirdkî zaf muhîm o, heyatî yo. Çünke folklorê ma tehluke de yo; her ke kokimê ma dinyaya xo bedilnenê folklorê ma zî wina heliyeno beno vîndî.

Xulasa zerrîya ma ra nêna ke ma fek na xebate ra veradin, wijdanê ma tehemul nêkeno. Labelê seba ke quwet û qudretê ma qîm nêkeno, coka ma paştgirî teleb kenê. Heto bîn ra no karêko neteweyî yê ma hemîne yo, coka eke mumkin o, her kes cayê xo de bilebitîyo, aboneyan peyda bikero yan bibo abone, rojnameyî vila bikero, bido wendiş zaf baş beno. Ma zî a game hîna zerrî ra rojnameyê xo dewam kenê. Belkî her kesî ra zafêr hewceyîya ma bi moral û motîvasyonî esta.

Hetanî yewna hûmare bimanîn weşîye de, bimanîn selametiye de...

X A Ç E P E R S

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

CORA-CÊR

- 1- Xarpêt-Sîvrîce de nameyê golêk û koyêk
- 2- Camêrdo ke îtîqadê xo elewîyîye ser o yo - Dêke, pî-

rike, cinîya ke welidîyayîş de bena ardimkar

- 3- Sembolê samaryumî - Ardimkar, banderîya berze de merheleyo yewin
- 4- Faşîng, eşq û keyf

ÇEPA-RAST

- 1- Wextê ... (Kitabê şîran yê Bedrîye Topaç)
- 2- Welatê almanan - Mîyanê "Xeçe"
- 3- Herfa peyêne ya alfabeya ma - Sembolê ranyumî - Doze, meselaya ke ganî hel bibo
- 4- Şên, meskûn, îmarkerde - Keso ke mîmarîye keno
- 5- Broşur, kitabo qijkek - Mîyanê "qita"

- 6- Recep ... (Fîlmê komedî yê Şahan Gökbarî)
- 7- Kaşane, tapan (hacetê cite yo, ramitişî dima seba ke herqeleyî hurdî bibê hêga ra çar-nenê) - Fînî; serepêşêk
- 8- Tehtîl, betalkî, wextê arisiya-yîşî - Sembolê amerîkanyumî
- 9- Samedê waye/wake xîtabkerdişêk - Çîyo ke ameyo tana-yene
- 10- Cîhazê televîzyonî yo ke serê banan de ronîyeno - Kêber, berya

Cewabê Hûmara Verêne

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	M	A	L	M	Î	S	A	N	I	J
2	U	S	K	U	R	A		A	L	A
3	N	Î		R	A	Y	Î	R		P
4	Z		T	A	Q	E	T		K	O
5	U	V		D	I		Î	N	A	N
6	R	E	M		J	U	B	Î	L	E
7	Ç	N	U	T		F	A	N	Î	
8	E	G	R	O	T		R	O		E
9	M	I	S	R	Ê	D		W	E	T
10		N	Î	N		E	F	A	R	E

- 5- Zazakî de sufîksê mesderan - Efîf, efare
- 6- Herfê bêvengî yê "ray"î - Tarîxê kurdan de konfederasyonêkê eşîran - Werd, çîyê werdene
- 7- Maye, mare, dayîke - (ters ra) surgin, menfî
- 8- Eme, waya babîyî - Bi fariskî "awe"
- 9- Adir, veşn - Meyweyê sa-yêre
- 10- Kîra, deman - Zinar, cengel, tehran

Fîlmê “Fecîra” Antalya de Xelata Yewine Girewte



Festîvalê Porteqala Zernêne yê Fîlman yê Antalya yê 50. de yew fîlmê dokumanter yê kirdkî yewna fîlmî reyde pîya xelata yewine girewte.

Şaxê filmanê dokumanteran yê Festîvalê Porteqala Zernêne de fîlmê dokumanter yê Pîran Baydemîrî “Fecîra” fîlmê Bîrnûr Pîlavci “Tek Başına Dans”î reyde xelata yewine girewte. Merasîmê dayîşê xelatan de rejîsorê fîlmê Fecîra Pîran Baydemîrî sehne de verî bi kirdkî dima bi tirkî qîsey kerd. Pîran Baydemîrî va: “Ez ina xelata xo, Paris de hîrê cinîyê ombazî qetl kerdî, a yow zî Sakîna Can-

siz a, ja rê gêna, yowna zî şorişgerîya Rojawanî, jîn rê gêna.”

Babeta fîlmê Fecîra, rewşa Dêrsimî ya ewroyî ke tena xatirayê xemgînî yê tertele yê 1938î nîyê, eynî wext de tedaya ke bena, awbendê ke virazîyenê, ferdê aîleyan ke yewbînan ra aqîtîyenê û tenya manenê, fîlm wazeno bale bianco nê çîyan ser.

Rejîsorê fîlmî Pîran Baydemîrî 1984 de Dîyarbekîr de ameyo dinya û 2007 ra nat Klubê Sînema yê Dîyarbekîrî de, 2010 ra nat zî Beşê Sînema yê Konservatuwarê Cîgerxînî de xebitîyeno.

Rojnameyê Zazakî Vejîya

Rojnameyê **Newepelî**, ancî îlaweyê **Azadiya Welatî Verrojî** ra dima yewna rojnameyê safî bi kirdkî bi nameyê **“Rojnameyê Zazakî”** sey hûmara teşrîna verêne yê 2013î vejîya. Rojname Çewlîg de amade beno û bi fekê Çewlîgî weşan kenno.

Rojnameyê Zazakî bi îbareyê **“Merhaba [Merhaba] Şarî Çewlîg”** dest bi weşanî kerdo. Derheqê ûsulê nuştîşê rojnameyî de zî wina nusîyayo: **“Ma zê Boglon [Bongilan] binûs ay Darayênî [Dara Hênî] nêwazên, ma zê Darayênî binûs ay î [ayê] Çewlîg nêwazên welhasil herkes von wa îni gûrî [gureyî] zê ma bib [bîb] feqet hina nêbeno. Ma gerek yew standartî (standard) viraz...”**

Rojnameyê Zazakî çar rîpelî yo, zafane tede xeberê derheqê Çewlîgî de estê. Ancî Rençber Ezîzî ser o zî yew nuşte esto. Alfabeya Kurdî tede dîyaya şinasnayene û yew ferhengek zî tede



esto. Wayîra rojnameyî Gulşîrîn Koşan a. Gîzem Ç. rojname mîzanpaj kerdo. Şihap Deştîj, Nîhat Çîr, Yunus Boztimur, T. Balande û Sînanê Dêrsimî zî vetîşê rojnameyî de hetkarî kerda.

Rojnameyê Zazakî xeyrin û bimbarek bo. Seba averberdişê kirdkî moralêko zaf baş o. Ma hêvîdar ê ke umrê xo derg bo.

Çime: Zazakî.Net | Foto: kirdki.com

Grûba Xebate ya Vateyî Dîyarbekîr de Kom Bîye

Endamê Grûba Xebate ya Vateyî ke gelêk welatanê Ewropa û şaristananê cîya-cîyayan yê Kurdîstanê Vakarî û Tirkîya de ciwîyenê kombîyayîşê xo yê 24. rojanê 30-31.10-01-02.11.2013 de Dîyarbekîr de viraşt.

Roja verêne ya kombîyayîşê de çend çekuyanê muhîman ser o vindertî û formê standardî yê nê çekuyan tesbît kerdî. Her hîrê rojanê bînan de zî nameyê heywanan û termê weyekerdişê heywanan ke dewamê kombîyayîşê 23. yê, munaqêşe bîyî û formê standardî tesbît bîyî. Badê nînan zî nameyê kayan û termê ke kayan ra eleqedar ê, munaqêşe bîyî.

Grûbe qerar girewt ke Sêwregî ra mamosta Ehmed Kirkan ke Unîversîteya Artuklu ra bi kirdkî lîsansê berz wendo û tezê xo Mewlidê Babijî ser o tamam kerdo, bibo endamê Grûbe.

Roja hîrêyine ya kombîyayîşê de rejîsorê fîlmê “Fecîra” Pîran Baydemîrî ke emser Fes-

tîvalê Porteqala Zernêne ya Fîlman yê Antalya ra beşê filmanê dokumanteran de xelata yewine girewte Grûbe zîyaret kerd.

Ancî roja peyêne ya kombîyayîşê de wendekaranê lîsansê bêtezî yê kirdkî ke emser Unîversîteya Artuklu de wanenê Grûbe zîyaret kerd.

Grûba Xebate ya Vateyî kombîyayîşê 25. do Çewlîg de teqrîben aşma nîsane ya 2014î de bikero.

Endamanê Grûbe ra êyê ke beşdarê kombîyayîşê 24. bîyî nê yê:

C. Zerduşt Pîranij (Pîran), **Cemal Aydın** (Çermuge), **Deniz Gunduz** (Gimgim), **Doxan Karasu** (Çewlîg), **Hu-**



seyîn Kulu (Dêrsim), **Îbrahîm Bîngol** (Gimgim), **J. Îhsan Espar** (Pîran), **Mehe-med Malmîsanij** (Pîran), **Mehemed Selîm Uzun** (Pali), **Mehmet Taş** (Dêrsim), **Mehmûd Nêşite** (Silîvan), **Munzur Çem** (Dêrsim), **Muzafer Ozdemir** (Pali), **Nadîre Guntaş Aldatmaz** (Mamekîye), **Netîce Altun** (Pasor), **Nûredîn Celalî** (Çewlîg), **Roşan Lezgîn** (Licê), **Serdar Bedirxan** (Pîran), **Şukrî Urgun** (Hêni), **Zulkîf Demirtaş** (Pali)

Ferhengek

arê (n): değirmen
babete (m): konu
bale (m): 1.dikkat 2.bale
çime (n): 1.kaynak 2.göze
debare (m): geçim
dokumanter, -e: belgesel
dore (m): sıra, kere, defa
fîknayene: ısıklık çalmak
nafa: bu kez
qerase: iriyarı
qilatî (n): karartı
ruşnayene: göndermek
semt (n): yakışıklı
silqe (m): şeker pancarı
teşrîna verêne: ekim ayı
tîtal (n): yakışıklı

Paliyij û Lekij

Mistefa GOMAYIJ

Tata Elî çarşîya Palî de esnaf beno. Yew deme ra pey karî ey rind nêşono. Wazeno ke xo rî yew here bigêro û çerçiyê bikero. Pey na çerçiyê ya, debara xo û halwextê xo dewlemend bo. Qerar dano, der û cîranan ra pero deyn keno, yew here gêno, dest bi çerçiyê keno.

Tata, peyê Palî ra dew bi dewe geyreno, kel-melî xo roşeno. Û şewe zî yeno Lek de keyê Evdî Axayî de mêmnan beno. Na rewşe yew-di serrî ramena. Badî, Evdî beno kerwayê lajdê Tatayî. Tata, serre de çar dorî yeno û timûtim keyê kerwayî de maneno. Her ûmeyîş de yew hefte vindeno. Şîyayîşî xo de, o mewsim de çina ke esto, Evdî axa kerwayî rê pêser keno. Êdî payîz ra heta ke vewre nêvaraya, rizqê xo yê zimistanî dewe ra kirîştinî...

Hila ke lekij şûno sûka Palî, Tata xo nimneno. La Evdî verê cû şik nêkeno. Feqet reya diyine, kuçe de raştê ci yeno, Evdî selam dano la sûkij qet rî nêdano lekijî.

Yew dem ra pey lekij cenîka xo ra vano:

- Cinîk, o kerwayê ma esto ya, ez şino sûke, xo mi ra nimneno. Kuçe de rastê mi yeno, seke mi nêşinasno. Kê vano qey asmîne hewtine ra kewto. Ez beno nêzdî, we mi ra dûrî kuweno. Nêherê! Îlacî kerwayî çin o. Dewijî ma zî ferq kenî û pê mi huyenê. Ez zaf celîyeno û sebrê mi wina bîyo teng ke! Şan ra hetanî nêşewe ez xeyal û xecelan ver de yo.

Cenîke vana:

- Mêrik, to vatêne kerwayê ma zaf mêmnanperwer o. Halxatirê mi zano.

Evdî vano:

- Mi zûrî kerdêne. Kerwa-merwa Palî de çin o. Ez çî ray neşîyo keyê ey.

Cenîke vana:

- Weyêê! Na çî riswatî ya Evdî!

Cenîke xo bi xo witwitîyena vana "Ti vinde, çewt û çewtvirê mi. Dek û dûbareciyê mi. Ti sûka Palî de kerwayê xo Evdî nêşinasnenê ha!..."

Cenîk û mêrdek xeylî zeman fikirîyenê ke na reye kerwa ame se, ma senî bikerê ke xo ra dûrî finî. Cenîke vana yew planê mi

esto û vana:

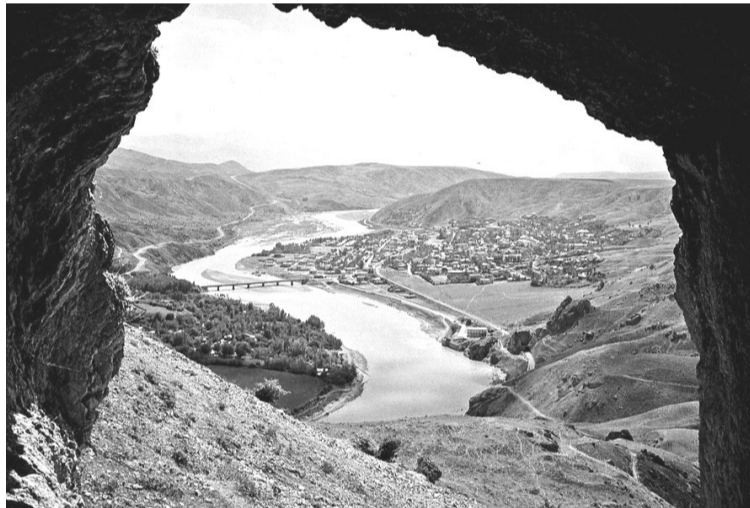
- Mêrdek, ma payîzî lazut bîromê.

Mêrdek vano:

- Qeyê?

Cenîke vana:

- Bala xo bide mi, payîz ke kerwa ûme se, rîyê xo tal û tûj bike. Wa hal û hewalê to bîperso. Ti zî vaje, meperse kerwa, ma lazut ramito la nê xozî tehm nêdanê ma. Ez yew hefte şino paweno feqet nêşkeno şope vîno. Ti wazenê se, ma pîya şirê, belkî qismetê to beno. Eke kerwayî va tamam, şima şirê kozik. Ez zî wisarê hera ey akeno, hetê hêgayê lazutî ya çerixneno. Eke here hetê şima ya ameye se, kerwayî ra vaje xozî ameyî. We sûkij o, xoz û here tê ra nêşinasneno. Çeke nano hera xo ra, kişeno. Kiştîş ra pey nêşeno bêro îtya. Ma zî kerwayî ra xelîsîyenî.



Mêrik vano:

- Xanim, willayî bîllayî aqilî Çorçilî zî hendayê to nîyo.

Cenîke hina vajîyena, xo bi xo vana "Ti vinde, ti vinde zermiliqî mi! Ti kerwayê xo bajar de nas nêkenî ha!..."

Axirê payîzî kerwa dew û dewe gêreno yeno.

Evdî Axayî va:

- Bi payîz, ez ha verê pencera de teber temaşe keno û hurdî-hurdî tuyan, dendikan weno. Mi dî vengî kutikî ma yeno. A hinge zingilê berî ma cenîya, ez şîya, mi akerd ki Tata Elî yo. Keyfî mi (!) ame. Mi va, weyê roşnîya çimanê mi, bê zere. Ti xeyr ûmeyê kerwayê min o delal! Mi xo bi xo va. Hero mi Homayî ra ti asmênê hewtin ra waştêne, ti erdê sîyayî ser o kewtî linganê mi ver. Min û kerwayî bineyke terriqna, şomîya xo zî werde. Ez planê xanime gore çareyê xo çiqerneno, rîyê xo tal-tirş keno. Mi dî kerwayî va, ero to de yew hal esto, Evdî Axa. Mi va çîyê çin o. Va, esto esto. Vaje. Mi zî va, meperse kerwa. Nê camendeyê xozan estê ya, ma lazut ramenê la yenê wenê, şiknenê û pay danê

ser. Welhasil ma romite ra xeyr nêdî.

Tata Elî va, çare çî yo? Mi va, çare seydarî ya. Ez yew hefte yo ke şewe şino paweno feqet nêşkeno şope bivîno. Ti wazenê se, ma pîya şirê, belkî qismetê to beno. Kerwa ame heyecan, va, ez zî yeno.

Tîja aşme akewta, mi yew tîfing da kerwayê xoyê keçelî. Û ma şî kozik de pawit. Nêma saete ra pey, xanime hera kerwayî verda mîyanê hêgayê lazutî. Mi dî yew qerate ha aseno. Qayde qismetî rê mîrat raştê menzilî yeno. Tatayî emr û heyatê xo de xozî nêdîyê. Û va, yew pêjne yena. Mi va, dîqet bike, wa na rey nêremo. Here sereyê xo berz kerd, kewte menzilî tîfingê kerwayî. Û kerwayî linga tîfingî ante. Mi dî qerate qelibîya. Ez warîsto, mi xo perçinan ser de eşt. Cenîke keye ra, der û cîranan zî şêlig ra

ma ser o kom bîyî. Ez dîqet keno, o se keno. Eşq û keyf ra ame nêzdîyê leşe. Mi dî xanime va, heywax û heywax! Hera kerwayê ma ya. Na mîrate besta bî, senî veradiyaya. Mi zî va, way baboo... Tobe tobe, no xoz nîyo, hera kerwayî ya. Tata û şêlig şaş mendî. Ey tîfing eşt erd, şewqaya xo zî vir kerde û şî hetê leşî ya. Mi xo pîze de va, ti Palî de kerwayê

xo nêşinasnenî haa! De inî gîyî safî bike!...

Na rey kerwayî vengo berz a va, mi se kerdo heywax! Ino çî bela û afat bi ame mi sereyî ser de! Mi rî seydarîye çî lazim bî. Ez yew sûkij o, ez çerçî yo. Mi na here deyn a herîna. Ez se bikerî, halê mi se beno?

Kê vatêne qey yew îzimo wişk o, to uca ronayo. Rîyê ey pulisîyabi. Reng eştibi, rengê meyîtan niştibi ci. Deqa ra reyêk vatêne, feleke keyeyê mi raşonayo! Here deyn a, kel-mel deyn a, ez se keno?

Ez deqa ra reyê ti ra vano, kerwayê min o delal, sucî to yo. Mi dî çareyê xo çiqirna û hêrs a va, senî sucî min o? Ez zî peşmirîyayo, mi va, ti sûka Palî de kerwayê xo nêşinasnenê û ti tîja aşme de mîyanê lazutî de hera xo nêşinasnenê. Ti çî ehmaq ê, lêya!

Ne kerwayî ne zî dewijan plandê ma fehm nêkerd. Kerwayî a şewe hetanî ezanê sibayî ke dîkan pêdima veng da, ranêkewt. Nimacê mi areyîya kerwayî da, kel-melê ey wena yew here, şawit sûke. A dem ra pey kerwayîya ma û Tata Elî qedîya.

QEBRA TARÎ

Rehar Hûmay xwu terk mekir
Hûmay xwu, xwu vîr ra mekir
Çêw Hûmay xwu êr şerîk mekir
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Hem şew hem ruej zikir bikir
Tim Hûmay xwu êr şikir bikir
Yenî lewey ti Munkîr Nekîr
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Laco w keyne êyê to ney
Ti nûn pîyeser semedê çiney
Ti şîn yo qirş xwu id nîben tey
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Nekir Munkîr sual persên
Emêl to hê kûmca, nêşên
Cewab çîn yû ti hê tersên
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Hesab nîyen rue ruej mehşer
Vûn ti qey werdîn heq beşer
Ti hîn nieşkîyen ço het a şîyer
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Hey qetîl însûnûn ken helal
Qey însûn viraşt Rab celal
Ti nêxelisinen pere û mal
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Hey nimaj ken duûn wûnen
Hey rueji gen veyşûn mûnen
Şîn hec û yen îsleh nêben
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Ayet wûnen hey fetwa dûn
Ken helal qetîl mezmûn
Yi şî kowt safê zalimûn
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Qebra tarî herr û kerr ê
Hê tê gêren mar û merrê
Ne ber ho tede ne pencerê
Ti yo ruej şîn qebra tarî

Qilberz Behrî Boztîmur



ZIWANÊ ZERRÎWEŞÎYE

Murad CANŞAD

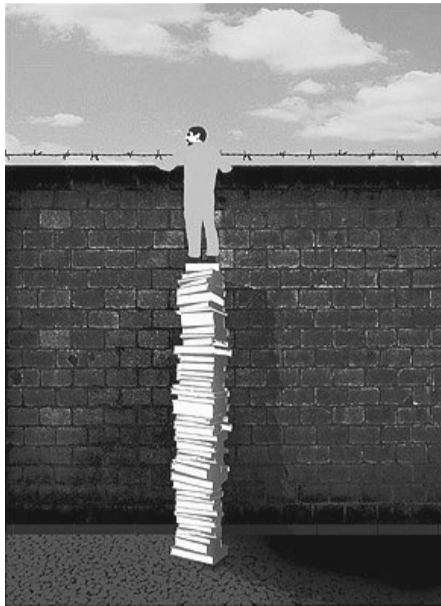
Hepixane de mi karê kitabxaneyî zaf kerdo. Şeş serrê mi yê Bayrampaşayî hema-hema pêro bi karê kitabxaneyî vîyartê.

Kitabxaneyo ke ez vano, çi yo?

Kitabxaneyê îdareyê hepîsxaneyî ra teber kitabxaneyê ma estbî. Cayo sey odayêk, çimeyêkê banî meyeroyê şima vîr! Kitabxaneyê ma o qayde nêbî. Ma goreyê îmkananê xo çend textikî şanabî pê, çend perran ra teşkîl, refêk viraştîbî û zereyê qawuşe de qirneyêk de ca kerdîbî. Kitabê ke nas û dostî ma rê ruşnenê; ma cild kerdêne kategorî bi kategorî qeyd kerdêne, numreyêk nayêne piştî ra û "kitabxane" de ca kerdêne. Kategorîyê ma; romanî, şîrî, kitabê kurdî, cigêrayîşê umumî ûsn. Ma ca-ca xususen teber ra kitabî waştêne. Nê karî rê vatêne "kitap örgütlemek"! Kitap malo şexsî nêbî. Kollektîf bî. Bi nameyê kamî yeno wa biyero, cild û qeyd beno, kitabxane de ca beno. Beno malo pêroyî. Her kes ci ra îstîfade keno. Kes şaxsen yew kitabî ser o heq îdîa nêkeno.

Xo mîyan de çarnayîşê kitabî problem bî. 450-500 merdimî estê, her kes goreyê zerrîya xo ra çiyêk wazeno. Ti ewnîyenî ke qerasesyêkê camêrdan vejîya ame, qet kulturê xo yê kitabwendîşî çin o, kitabêk bide mi wa hedura mi pê biyero, vano!

Ma her qawuşe de semedê kitabxaneyî embazêk tespît kerdêne. Nê embazan rê vatêne "koğuş kitapçısı". Ez "merkez kütüphaneci" bîya. Kesî goreyê sereyê xo kitabxane ra kitap nê-



girewtêne, xora kitabo ke wazenê qawuşa înan de bo, "koğuş kitapçısı" xebardar kerdêne, o şekil girewtêne. Yewna qawuşe de bo, "koğuş kitapçısı" ra vatêne, ey zî "merkez kütüphaneci" ra vatêne.

Ez her roje, veraşan qawuşe bi qawuşe gêrayêne; kamî rê çi lazim o, temîn kerdêne. Ma lîste hedre kerdîbî, her qawuşe de lîsteyê kitabxaneyî estibî.

Bayrampaşa, yew blok pêro yê hepsîyanê sîyasîyan bî. Korîdorêko dergo teng... Merdim serê korîdorî ra biewnîyo, kesî peyê korîdorî nas nêkeno. Dûrî ra dûrî qilatîyê xo bellî beno la kam o çi kes o, nas nêbeno.

Yê korîdorî yew hetê xo, têkîşte de, qawuşî bîyî. Qawuşê ma cayo orte de bîyî la di qawuşê ma hetê peyî de bî. Ez raste-rast şiyêne, mi uca ra dest pêkerdêne.

Uca de, nameyê xo Mahsunî, embazekê ma yo karerij mendêne. Karer, mabênê Çewlîg û Dêrsimî de Çewlîgî ser o mintiqayêk a. Na mintîqa de kirmancê elewîyî manenê û oyo ke ez zanena new dewê xo estê.

Mahsunî panc-şeş serrî mi ra

pîl bî. Yewero şermeko yarîker! Merdim hem şermek bo hem zî yarîker!... Xususîyetê ey zî wina bî. Wexto ke yarîye bikero, hetêk ra fek şono peyê goşan hetêk ra beno silqa sûre. Şerm bikero beno sûr, yarîye bikero beno sûr, hêrs bibo beno sûr... Wextê hêrsbîyayîşî de muriz yeno war, çimê sîyayê gilorî bel benê teber.

Mabênê min û Mahsunî weş o! Cayo sey hepîsxaneyê Îstanbulî de ma di kirmancî, di elewîyî, di dêrsimijî (Karêr Dêrsim ra hesibîyeno)... Coka mabênê ma de hebêk ehbabîye esta! Çi beno bibo, nazê ma bi yewbînan vîyaren.

Ehbabê mi çi rey "koğuş kitapçısı" ra kitab nêwazeno. Qet eleqeyê xo bi lîsteyan zî çin o. Saeta xo bellî ya, o, rayîrê mi paweno. Çi wext ci rê kitab lazim bibo korîdor de, verê berê qawuşe de kalorîferî ser o, zimistan beno hamnan beno, qina xo ca keno. Wa ca bikero, zerarê xo çin o; zimistan keno germin, hamnan keno honik!

Hebêk goştgirana o, Mahsunî dûrî ra rehet nas beno. Ez çi wext qawuşa ma ya cayê orteyî ra linga xo bierza teber, kalorîferî ser o ey nas kena.

Hîna ez nêresta verê berê înan, kalorîferî ser ra qina xo wêdareno, ver bi mi yeno. Hal-hewalê mi pers keno. Dima pers ano kitabî nêvano. Yan nameyê babete vano û mi rê filan babete ser kitab bîya vano yan zî "jûyo rindek" wazeno.

Mahsunîyî timûtim mi de kirmancî qisey kerdêne. Sedaya xo nermek û delal. Çekuye xo xorîniya zerrîya bele ra palkîyayêne ameyêne. La xuya xo a bîye ke çi wext mi ra hêrs bibo,

dest bi tirkî kerdêne. Tirkî ziwane heridîyayîş û pêrodîyayîş û hersbîyayîşî bî. Vengê xo kerdêne pêt û tehdîdwarî. Çi wext biçarno tirkî ser, ez zanena ke zerrîya xo mi ra şikîyaya, cigîrîyayo. Û mi zî ge-ge pîjik kuwtêne pira ke biçarno tirkî ser! Sebebêkê xo yo xususî çin bî, ca-ca bi o qayde keyfê mi ameyêne.

Ê rojan, merexê Mahsunîyî şîyo felsefe ser. Dest pêkerdo, kitabî felsefe wazeno. Çend rojî pêser-pêsero rayîrê mi pawit; wexto ke ez beno nêzdîyê berê înan, kalorîferî ser ra rast beno û ver bi mi yeno. Verê, bi zerrîweşîye hal-hewalê mi pers kerdêne. Dima nê qisayî mîyanê ma de vîyartêne:

"Kitabê felsefeyî estê."

"Ya estê."

"Mi rê di-hîrê tenan bîya."

"Temam, ez ana."

Rojêk, di rojî, hîrê rojî... Mahsunî timûtim rîhuyaye, qisaya xo zerrî û can ra... Beno ke nê persî panc-şeş rojî mîyanê ma de ameyî şîyî. Ewnîya ke kitabîmitab çin o. Ez "temam" vana, peynîya "temam"î nêyena.

Ancî kalorîferî ser o ronîştî, rayîrê mi paweno. La tede bellî yo ke nafa hêrs bîyo. Muriz ro-verdayo, binê çiman ra ewnîyeno mi ra. Seke o uca de nîyo û seke mi qet o nêdîyo, ez ravîyarta, mi verê xo çarna bi verê qawuşe. Pey ra vengêko hêrsek gina piro:

"Hele dur dur!"

Ez cayê xo de vinderta, xo ser ra ewnîyaya pira: Verê kalorîferî de werîştî xo ser, rîyo goştin bîyo silqa sûre:

"Felsefe kitabî var mı?"

"He, var."

"Bana bir-iki tane getir!"

"Temam getiririm."

Mahsunî verê kalorîferî de rep û hêrsek û sûrek mend; mi lewê xo gaz kerd û ez kewta zereyê qawuşe.

Edetanê Ma ra: Hebikî (Hewikî)

Îsmet BOR

Yew qijî qijkalek nata gi didanê ewilî bivejo, cinî û kênayê taxe, cinî û kênayê xism û ekrebayan ênê pîyeser, nehan û kerkuwet (dögme) kenê tîmîyan û powjenê. Yew sifre kenê ra, ê qijî xemilnenê û mîyonê sifri de nişnenê ro, yew meqes, yew şane, yew hemalî û yew eyne ver de nanê ro. Û ê nehan û kerkuwet kenê ê qijî sere ro.

Kam cinîya yan kênaya ke didanê xo zaf rind û saxlem ê, a ewilî hebikan (hewikan) serê sereyê ê qijî ra wena ke wa di-

danê ê rind û saxlem bivejîyê, cinî û kênayê bînî zî hebikan kenê zereyê yew tase û wenê. Hem wenê û hem suhbet kenê.

O qijî zî miştuxulê xo dano meqes, eyne, hemalî û şaneyî ser. Eke qijî ewilî eyne bigêro xo dest, vanê, ini qijî xo suskerdiş ra hes keno. Eke ewilî şane bigêro xo dest, vanê, ini beno berber. Eke ewilî meqes bigêro xo dest, vanê, ini beno terzî. Û eke ewilî hemalî bigêro xo dest, vanê, ini beno alim.

Armançê nê edetî, wa qijî rehet didanan bivejo. Vanê, qijî vano, eke maya mi bizanêne didanvetiş çiqas zor o, a do rêştayê xo bişikno, pê adir wekero û mi rê hebikan bipowjo.

YARA BÊVENGE

Gelo ti zana çend rojî bê to şew nêbî

Gelo ti zana çend rojî bê to bî mengî

Gelo ti zana zerrîya mi de

çend tofanî rabî

Asmên ra dej vara roja ke ti şîya

Ey sowdaya mina zergune

Ti kamcîn hewnan vînena?

Ti kamcîn bajarî rê bena şewla

Hesranê çimanê mi ver daran pel da

Ez xeman rê bîya cîran

Ez dejan rê bîya embaz

Gelo ti zana raywanîya eşqî ser o

Ez çend rey hetê welatî ra agêraya

Mîrza CIWAN

RORA

Serê giştanê mi nameyê to yo,
De bêre Rora.

Goristanê mi çimê to yê
Berey mêmene Rora.

Ezayîya to azmîn de bêveng
ameye wendiş

Kesî nêşnawit Rora.

Serê giştanê mi bêwayir

Sersîya mîjeyanê mi bêkes...

Meye Rora meye.

Fatma
ÇELİKTEPE



ÇEYÊ QOMÎ

Şeyda ASMÎN

Xalo Mistefa emrê xo reştîbî şeştî. Gencîni dest ra şîya. Îndî bi zor û zehmetî şikîno lingan ser o vîndero. Ax şîma gencîniya ey de xalo Mistefa bîdîyênê. Çi xortêko jîhatî, çi xortêko tîtal û semt bî. Se kena, gencîniye ke şîye şona, reyna nêçerexîna. Pey de ax û wax kerdiş tal o. O ke şî şono, tewr rind qet pey mekuye!

Bi şoreşê 19ê temmûze Kobanê kewte destê qomî. Qomo ke bi serran bî destê rejîmê Baasî ra çîyo ke nêdîbî nêmendbî, ci ra xelesiya ra. Nê şoreşî tayê komikê ke vêreyê xo bi rotena qom û welatî kerdêne mird ra teber her kesî de keyfweşîyêka girse viraşte. Qom pê zaf şad bî. La ti bê bivîne ke bedelê nê şoreşî hona nêqedîyayo. Rejîmê Baasî bajarênê kurdan de çîyê nêvirašto. Bajarê kurdan pêro bêbinge yê, hama ti vana qey lingan ser o ameyê viraştene. Heto bîn ra kî kontrolê aborîye pêro bajarênê ereban der o. Çîme, bajarê kurdan ê la kontrol destê bajarênê ereban de yo. Qomê Kobanê şoreşî ra dima zaf rind na yewe dîye ke tenê bajaran kerdena binê kontrolê xo qîm nêkeno. Şoreş bî la na rey vêşaniye, xizaniye dest pêkerd. Bajarê kurdan ser o ambargo nîya ro.

Hama hama beno heftayê ke nan nêşono dewa xalo Mistefayî. Zav-zêç vêşan o. Nîya nêbeno, gereke na mesela rê çareyêk bivîniyo. Xalo Mistefa nata pers keno, bota pers keno ke çareyêk ci rê bivîno. Peynê de morde-mêko fama ci ra vano:

-Xalo, şo Çeyê Qomî. Uca de gerreyê xo bike. Beno ke to rê çareyêk bivîne.

Xalo bi keyfweşîye vano:

-Hew ero bawo no çeye kotî yo?

-Xalo ti şo Kobanê, postxane



esto. Ti kamî ra pers bikerê, do bimusnê to. Tam duştê postxaneyî der o.

Xalo nê mordemê famayî rê mineta xo keno û wurzeno ra nişeno motorsîkletê xo, verê xo dano bajarê Kobanê. Kobanê qickek a. Postxaneyî rehet vînenno. Rast kî tam duştê postxaneyî de banode yewlayo hewşê xo hîra esto. Xalo Mistefa, hişê xo de çî vajo çî mevajo, motor hewşê banî de vindarneno. Xo bi xo "Motorê mi îta mêro tirtene?" vano. Ê rojan bajar de dizdî bîbî zaf. Tenê Kobanê de emser Sûrîye de dewran dewranê dizdan bî. Xalo Mistefayî bi na qisawete motorê xo berd cayêko talde de vindarna, kilît kerd û vîyart zere.

Odaya nêzdîyê çêverî de kes çin bî. Çêverê odaya kîşte de nîyada, ha wo, yew peyê masayade sîyaye de, kursî ser o niştro. Kewt zere:

-Ma bi xeyr bira!

Keso dergo ke peyê masa de, bi peşmeriyayîş selamê xalo Mistefayî guret:

-Xeyr bi silamet xalo, ti bi xeyr ameya, va û cayê xo ra wuşt ra destê xaloyî toke kerd, xalo da ronîştene.

Xalo verê ke ronîşo pers kerd: Ma îta çeyê qomî yo?

-Heya xalo îta çeyê qomî yo.

Peyê hal-xatir perskerdişî ra demêk bêvengîye virazîye. Xaloyî bêvengîye xerepna:

-Bawo ma qom kotî yo? Ez

wazena qomî bivîni.

Keso wezîfedar virindîye fam nêkerd, tayê bêveng mend, peyê cû mesela fam kerde. Qet he-wayê xo nêxerepna:

-Xalo, hevalêk qom silayî kerd berd ke werd biwerê. Nika şîyo dewêk. Çi karê to bi qomî esto?

-Ba-bawo ma ez çî zana, no heftayêk o ma vêşanî me. Non nêno dewa ma. Mi pers kerd, camêrdêk mi ra va şo çeyê qomî, o to rê çareyêk bivîno.

Keso wezîfedar na mesela rê xerîb nêbî. Ê rojan bi sedan kes seba meselaya nanî ameyêne ser dayêne înan ro ke persê înan çareser bikerê.

Wezîfedarî bi eynî peşmeriyayîşî va:

-Xalo firine bese nêkena pêroyê Kobanê rê nan virazo. Û Ceyşul Hurî dest nayo genimî ser. Hevalî seba arêyî genim ruşnenê Mimbic her rey çend tonî kêm ruşnenê. Ci ra tîrenê. Goreyê keyfê xo ruşnenê.

Xaloyî bêtebat va:

Heya heyra, ba-bawo sey to yo, la zav-zêç vêşan nêbeno. Pîlî reyna şikîne xo ver ro biderê la zav-zêç? O se bibo? Pawayê cewabî nêmend reyna pers kerd:

-Ma qom key bêro?

Zerrîya wezîfedarî bi xalo Mistefayî veşaye û qerar da ke ci rê rastîye vajêro. Û dest pêkerd...

Kobanê, Hezîrane 2013

ERJÊ ZONÊ MA

Şukran ARCA

Nika yow çî heta nêro kê sere, kê fêhm nêkêno. Heta qesebayê kê dax nêbo, kê goş nêdono çîyon...

Zaf dûrî nîyo, dewijî ma wo. Ma yow herre ser o pîl bî. Herra ma yow a. Kulturê ma yow o. Çimkî zonê ma yow o. Hî, semêd zonê xo kişîya feqet ferq çinî yo. Ma zî kişîyayî... Ma pêro yow ê.

Hî semed deyron xo kişîya. Semed eslê xo...

Hûmay hî encis xelq kerdib, dest hî di nêb, feqet hî pey en kişîya. Peyê eslê xo. Sey verînanê xo bêsuc, bêgune..

Mi zaf na têver... Mi mîyan xo di va, şarê ma semêd deyron xo, semêd zon xo kişîyên. Feqet ma se ken? Ma zonê xo di nênsen, nêwanên. Ma goştarêy deyron xo nêkên. Ma rê eyb yeno. Ma zonê xo ra şermiyênî. Çi heyfê ma wo! En semed ik dewletê ma çinî ya, yeno ma ser. Helbukî dewletê ma esta, feqet ha binê destê zalimo de. Çend bîndestê zalimo di ben wa bib zî, reyna dewletê ma mîyan ma de

ya. Kurdistan esto, ha mîyanê aqlê ma de, fikrê ma de, zikrê ma de...

Ma rojêk mîyanê xo ra vecî, ma xo bi xo vîn benî. Nêki zalimo dest a... Eşqê Kurdistanî mîyan ma ra vecîyo se, ma eslê xo zî vîn kenî. Eslê ma vîn bib, yow erjê ma çinî yo nê erdon ser. Seba ki ma xo vîn nêkî, ma se bik? Ma gere tutan xo, şenikanê xo pê zonê maye û eslê xo pîl bik. Ma gere zonê xo ra nêşermayê. Ma zonê xo bicîwînê

Zonê ma deyran ma zî, kulturê ma zî ano meydan. Zonê ma, ayeta Hûmay ra wo!...

MÊŞA DENGIZE

Arêkerdox: Murad MURXAN

Mintiqa: Gimjim

Çime: Gullu ÇİÇEK

Rojê beno nibeno, arê beno, dewê bena. Di peyayî teknenê şonê arê. Şonê arê. Hurdimîna pîya çêver de vejîne. Mizode benê arê. Verê coyî nîya di deboyê heb kerdêne tûrik berdêne rêdêne ra, ardêne werdêne. Ney ra vatêne "mizode". Nê pîyayî hurdimîna jûbînî de vejîne. Tabî lerze kenê, o jû vano "dora min a". O bîn vano "dor a min a". O jû vano "bira ma her gu jû zure bikeme, zura kamcî ke qewetlî bî dora dêy a". Vano "heya".

O jû vano "bira de ti ronîşe ez qese bikerî". Nîşeno ro. Vano: "Bira na bover ra hêgayêde ma bî, pîyê mi ard naver de bostan bover de kî hêga ramit. Dema bostan ke ramit, kundirê ma hîn bî ke mewê kundirê na heta çemî ra eşta heta boverê çemî. Pîyê mi mewê kundire ra şî o het. Pîye mi şî hêga çinit, cun da piro û non dard we. Ê mewan ser a derbaz bî ame, o nono ke pîyê mi kerd piştîya xo ard, no o non o ke mi ardo."

O bin vano, "Bira to zure xo qedêna?" Vano, "Heya, mi qedêna." O bîn vano "Nafa kî dor a min a."

Û vano "Bira hawtayê pêtagê mêşê ma bî. Pîyê mi şand bi şand mêşî pêro mordêne, mêşî şiyêne zere. Rojê mordî. Nîyada ke Mêşa Dengize tey çin a. Pîyê mi ard veng da maya mi, va, ere çenê, mi rê zên, gem û dîkî biya. Mêşa maya Dengize tey nîya. Pîyê mi ard dîk zên kerd, nişt ci, tekit şî ere Mêşa Dengize fetelîya. Pîyê mi şî ke çî şoro, hermenî (armenî) ha wo Mêşa Dengize eşta gamêşî ver, pê cite rameno. Pîyê mi şî dest ra gurete. Gurete arde çê. Verê çêverî de bî piya. Zên dîk ser a na ro ke tewww ke çî nîyado! Piştîya dîkî biya kul. Maya mi ra va ke, ere çenê axwe biya ma nê dîkî bişume. Aye kî ci ra va, bicê ma berîme verê çirtike de bişume. Ard berd verê çirtike. Aye pê guret, ê kî şut. Pîyê mi uca verê vaye ra punc qilayna ra, na re piştîya dîkî ser. Oxro ke a çirtike de non şuto, heb rişîyo werte, ê puncî heb teder o. Pîyê mi rojê şî ke çî şoro, piştîya dîkî ser o hêgayêde henên wušto ra, nonode henên o ke. Eke non resto. Pîyê mi vengaya maya mi da, va, erê mi re vaşturîye biya ez şorî ê hêgayî biçînî, heyf o. Maya mi ki vaşturîye berde pîyê mi rê, pîyê mi şî ke biçîno. Şî ke awrêş ha wo teder o. Pîyê mi senî ke vaşturîye eşte re awrêşî, dimê vaşturîye şî kewt bi qena awrêşî. Awrêşî endî xo şaş kerd tede ame şî, ame şî, hêga hem ame çinîtene hem kî nînganê dey ver sapo ke bîyo huşk, o kî bî hurdî. Pîyê mi ard vay da maya mi vit ro. No o non o, mi ardo arê.

O yo ke niştro ro va, "Bira, mi ra-to ra, wule zura to qewetlî ya. Xo rê ti hebê xo piro ke.

Vernî de o yo ke zura xo qewetlî bî ê kerd piro. Nafa kî ê bînî kerd piro û tekitî şîyî raya xo ra.

Beno nêbeno, hîrê teney key-nekî benê. Vanê, bêrê ma xo rê şim çaron. Gijo şina keye marda xo ra vana, "Ezo şîrî çaron, mi rê çî-mî deke." Maya ci ci rê gozan, vaman, kesme û işkijan dekena. Hîrê heme şînê çaran. Çaran arêdanê, arêdanê, arêdanê beno tarî. Na rayo jû keyna rê vaman dana, jû rê gozan dana, jû rê işkijan dana, jû rê kesmeyan dana. Ê çeçekî çîyo ke Gijo dawo, xo rê wenê û şînê cadê çaran.

Vanê, "Gijo arêde, werze xo rê çaran arêde." Vana, "Ooo kamî gozê mi werdê, wa mi rê çaran arêdo." Nê çaron arêdanê.

Vanê, "Gijo hadê çaranê xo piro ne?" Vana, "Nê la kamî kesmê mi werdê wa o çaranê mi piro no." Çaranê ci nanê piro.

Vanê, "Gijo hadê şelaga xo bige ma şim." Vana, "Ez nêşeno. Kamî işkijê mi werdê se, wa şelaga mi wegro." Ê yê xo xeylê benê dûrî, fina şînê yê caye benê.

Vanê, "La de Gijo hadê." Vana, "Kamî vamê mi werdê, wa bêro mi jî wegro." Çeçekî fina şînê ay jî wegenê anê. Şewe ser o dekewna. Zeke Qelcuxe ra biresê Belwo. Belwo de ja, mevajê jû Pîra dêwo esta. Resenê ja. Pîre vana: "Wîî oxil şimayê kotî ra yenê?" Vanê "Ma şim çaron." Vana, "Oxil emşo berê kêdê mi, kêdê mi. Şewa dahanî şima resenê Bistîn.*"

Danê piro şînê kêdê pîre. Pîre ana şamî virazena, nan pewjena, şamî kena hedre. Vana, "Ez eşmo nîno wenane." Pîre vana ha. Ê rakewnê, Gijo nêrakewna.

GIJO

Arêkerdax: **Hacer Petekkaya**
Çime: **Mero Petekkaya**



Pîre vana, "Oxil kam aya wo, kam rakewto?" Gijo vana, "Ez aya wane." Vana, "Oxil tîya çî nêrakewna?" Vana, "Tew no çax biyê, maya mi şîyê mi rê gozî şikî, mi werdê." Qawûrme dayê bi mi, mi werdê." Gozo şiknena dana Gijo, qawûrme ana dana Gijo. Gijo gozanê xo, qawûrmê xo wena.

Pîre fina vana, "Kam aya wo kam kewte wo?" Gijo vana, "Ez aya wane." Vana, "Gijo oxil ti çî nêrakewna?" Vana, "Tim no çax maya mi şîyê mi rê seradî ya dengiz ra awke ardê, mi werdê."

Pîre şina seradî cenena awke ro, cenena awke ro, cenena awke ro awke nîna. Desta şewra yo, daha bîyo şewra. Gijo zana awayê esto. Embazanê xo werzaynena. Vana, "Bewnê mi ra, a şîya awke bîyaro. Harê ma biremim. Pirojin a awke nînaya, nika hêrs bîya, wullahay ma kişena!" Nê remenê.

Rayo Gijo ewnena ke çaqûya ci ja menda. Vana, "Ez şîrî çaqûya xo bîyarî." Vanê, "La Gijo hadê. Aman aman, Pîre to tepîşena!" Vana, "Nê herê! Ezo şîrî çeçûya xo bîyarî." Şina çeçûya xo gena, kena biremo, Pîre yena Gijo tepîşena. Vana, "Herê to ê keyney day rem ro, ezo to bikişî!"

Gêna Gijo dekena jû xirare mîyo û şina kolî bîyaro ke Gijo dengê mîya ra vejîyena, golikê çarî dekena xirare mîyo, fekê ci girêdana û şina dekewna kuware.

Pîre yena vana, "Herê ezo hinî konî to ro dî, to ro dî, qorîna çarî to ra bîyarî." A konî gêna dana piro, golik qoreno, dana piro golik qoreno.

Gijo kûware de gozan wena, şiqe-şiqe yena. Pîre vana, "Merre, ez ke nika to rê yeno, ti ê gozo burê." Gûnî xirare ra hena rîz bena. Pîre fekê xirare akena ke goliko çar o denge mîyo de, Gijo nîya. Hêrs bena to-toşmê banî şina yena, şina yena Gijo nêvînena, çarp teqena û mirena. Gijo jî gozanê xo mirdî wena û remena. Qedyê şîî...

* Qelcuxe, Belwo, Bistîn nameyê dewanê Çêrmûge yê.

KEFÎR DEDE

Na sanike de yew lajek esto. Nameyê lajekî Kefîr o. Kefîr des û panc serre yo. Lajek verê axayê de gawanî keno. Dewijê şono axayî ra vano ke qey no lajek her şewe şewe zi cinîya awe xo re keno. Axa meraq keno. Şewêk lajekî teqîb keno. Lajek kincanê xo veceno û axurda dewarî tewen keno.

O wext axa mesela fam keno. Zaf keyfê xo yeno. Xeylî wext keweno mîyan, axa vano, "Kefîrê mi, ez kena ke xo rê şîrî hec." Dewijî şaş benê. Vanê "Ti se keyê xo, malê xo caverdanî şonî? Ti keyê xo se Kefîrî rê caverdanî şonî?" Axa vano, "Ez Kefîrî ra bawer keno, îtîmad keno."

Axa şono hec. Rojêk cinîya axayî Kefîrî ra vana "Mi kufteyî pewtê, axayê to kuffan ra zaf hes kerdêne." Kefîr vano, "Se beno, ez yew teboxe axayê rê beno dano."

Cinîke tabaxe pir kena, dana ey. Kefîr şono. Axa hec de yo. Axa nimaz keno. Teboxa kufteyan dano verê axayî. Axa qayt keno ke Kefîr şîyo. Uca de çin o. Fina Kefîr yeno keye. Cinîke Kefîrî ra pers nêkena. Çi kerd nêkerd.

Xeylî wext dima axa hec ra yeno. Milet şono ke axayî bivîno. Milet remeno, şona ci ver, ci tewaf keno. Kefîr zî serê kaşî de vinderte yo. Axa miletî ra vano, "Hetê mi ra meyerê. Hecê Kefîrî bîyo qeul. Şorê ey tewaf bikerê. Kefîr xas Heq o. Şorê ey het." Însanî remenê şonê verê Kefîrî. Kefîr çuwaya xo dest de deçikneno erd a û vinî beno. Uca de çuwa bena dare. Uca beno cayê zîyareti.

Na mersela rast a. Na hadîse rast zî bîya. Ziyareta Kefîr Dedeyî nêzdîyê Dîyarbekirî ya.

Newe ra nuştuxe:
Sewda UZUNKAŞ

Sawerê Memedê Derikî

Memedê Derikî dewî ra Polato ri mardûmo bol silasnaye vîyo. Rojê eşkîyayê çoyondê polato enê, benê misafirê ney û şewî pawenê ki Memedê Derikî sevê rojî nînay werazno û sawerê xo biçê. Raney nadonê ki hîni bîyo şewra û heme ca şewq o. Nê eşkîyay hemo Memedê Derikî aznenê we û ci ra vonê ki: "La here weyzi (werze) no çî cirwe yo, to ona ard ma sere, here nadi heme ca hîni bîyo şewq." Memedê Derikî îzeno (wurzeno) we û hemo jû balişna çewisneno teqa ver û nê mardûmo ra vono: "La mo se vîyo, ho şima rê bi tarî, hendoko şimayê bûwerê."

Mehemed ÇELÎKTEN

VILÊ YENÎ

Arêdayoxe: **Kendal TOSUN**
Mintiqa: **Licê**

Rojêke rojan ra, welatêke de kênekêke bena. Kêneke rojêke şina serê yenî aw bîyaro. Serê yenî de vilêka weşe vînena, wazena vile tera bikero, şeçetêna zerê yenî û o wext fikirêna. Xu bi xu vana, "Ez o bizewecî, go tutê mi bibo. Ez o bêrî zeyî, go tutê mi bêro serê yenî, aw bişimo û go biko yene, bifetesîyo." Û nişena ro bermena.

Maya kêneke awnêna kêneke nêamî, waya qice şirawena dima. Way vana:

- Ti qey bermena?

Kêneke hal û mesela xu aye rê vana. Way zî nişena ro bermena.

Maya kêneke yena vana:

- No çî hal o?
Kêneke hal û mesela xu aye rê vana. Maye zî nişena ro bermena.

Pî kêneke awnîyeno kam şî nêame, wirzeno şino serê yenî. Awnîyeno heme bermenê. Vano:

- Şima çî rê, seba çî bermenê?

Kêneke vana:

- Ez o bizewecî, go tutê mi bibo. Ez o bêrî zeyî, go tutê mi bêro serê yenî aw bişimo û go biko yene bifetesîyo.

Pî kêneke çîwayêka terne gêno û dano hemina ro. Pî kêneke vano:

- Kêneke nêzewecîyo, tut çînê bo, merdim senîn qey ê bermeno?

vile: çiçek
zeyî: evlendikten sonra kızların baba evini ziyareti
tut, -e: çocuk



AŞME FÎKNAYÊNE

Mi rêça xo ya vîndîbîyayîye fîq-fîqa şewla aşme de şopnayêne. Ez şiverê ra, hetê virardeyê gozêran ra bêvengîya şewe de fesal-fesal herikîyayêne. Yew şaristanê dûrbîyayeyî de qeybê keybanûya bînamîye ez bibîya gerok.

Yarê! Heskerdişê mi qedexa bi yan zî ez heskerdişî dima bibîya raywan? Roşnîya şewdirêk de Axparî ser ra hewrî vila bîyî; refê teyran asmên ra rêz bîyî. Aso de telazêka şahsuwaran pîl bi pîl xo ver şanayî; xof û tersê mi heme girewtî berdî...

Elî Riza KAYA

SÊZÎ



Ez awnîyawa sêzan ra
Mi dostê kanî dî
Hîris-çewres hebî
Mi boy kerdî
Henî qicî henî pîlî
Mi tehm kerdî
Mi çend hebî werdî
Mi sêzî dî
Ez bîya pancserri-desserrî
Sêzî
Sêzê zerdî
Darê sêzanê dorê Girî
Sêzî, sayî, gilyazî, encîlî
Encîlê peyê Girî
Ez şîya dûrî
Zaf dûrî
Dima ra
Mi çi dî çi nêdî
Mi wend wend wend
Derd û kulê dinya
Mi werd werd werd
Mi mucadele kerd
Ez amîya nê emrî
Ez bîya çewresserrî

Bawer XEBAT

Qê Tûton Hikayet o Cuyayîşê Peximberon

HESEN EN-NEDVÎ

Tercume
FEQÎ ÇOLÎG



diwan

Hesen en-Nedvî, Qê Tûton Hikayet
û Cuyayîşê Peximberon, (Erebkî ra
tercume Feqî Çolîg), Weşanxaneyê
Dîwan, İstanbul, 2013, 96 rîpelî

HETÊ DÊRSIMÎ RA TAYÊ VATE Û MESELEYÎ

Arêkerdoxe: **Sevîm AYDIN** | Vatox: **Riza Aydın**

Pîr şono keyeyê talivê xo. Taliv
vano: "Pîro na taliva to misaletê
wele bîya, wele wena." Pîr vano:
"Taliv, ma taliva mi doman nîya ke
ez ci ra vajî; meke kixa, ma wele
wena, Heq ci rê tenena zaf şîrin
kero.

Pisinge ra vato: "Cîyê to zaf rin-
dek o." Pisinge vaştê şîya wele ki-
nita kerda cîyê xo ser.

Manga bigay bîya, boxeyî kewtê
ra dime. Gayo xes kî kewto ra dime.
Gayo xes (hadım edilmiş öküz) ra
pers kerdo vato: "Ma ti çira kewto ra
manga dime?" Ey kî vato; ez kî
qena xo ra terson, boxeyî erzîne ra
mi ser!"

Qatirî ra pers kerdo vato: "Pîyê to
kam o?" Qatirî vato: "Maya mi astor
a." Kewto ra xo ver ke vajo pîyê mi
her o.

Dele şîya şitê cênike werdo. Cê-
nike reyşta dele, fekê dele biroşê xo
de rind pirozno ro. Dele ra vato: "Dê
şo, ê to ke hetê mi ra nîyamo; ê mi
kî hetê to ra nîyamo!"

Pisinge fek eşto ra dimeyî labelê
pê dimeyî nêşikîya. Vato: "Şo, şo.
Keyrê pîyê mi bo."

Domanû ke didan dênê war o,
eştêne pê aldanî vatêne. "Nata şero
zê herek, dota bêro zê varek."

Kewra Alî payîz waxtê gilgirî pur
kerdene de bi çêna xalê Bînalî Zere
ra amêne ma de yêrxatî kerdêne.
Peşewe ke aşme vejîyênê kewra Alî
vatêne: "Aşma zerde, ti Zere mi rê
verde."

Dake (pîrike) vatêne:
"Emegê bir û boşî
Mi dejnay harmey û doşî"

Ocaxkorê felekî nêverda ke
Xo rê hîrê rojî emegê xo ver de
roşî."

Dake vatenê:
"Hîya emego tip û tal o
Dito selike
Do be delike."

Teyr û tur, payîz ke beno welatê
serdinî ra bar keno şono cayo germ.
Qilancike nêşona. Wisarî teyrî yenê
welat, vanê: "Wayê, ti emser mem-
leket de bîya. Zimistan senî ama
vêrd ra?" Qilancike vana: "Qe qal
mekerê, hîn çetin ama vêrd ra ke di-
ramê mend ke ma siftê cî bikerîmê
cî burîmê." Halbike hîn ke cî werdo
hendo bo; la kuna ra xo ver ke vajo,
ma cî werd.

Verê dewe de awe ke kerdêne
domanû ro, waxto ke penîya awe
amêne hîrê tasî awe cor de sereyê
domanû ro kerdêne war, vatenê:
"Na awa famî, na awa aqilî, na kî
awa marîfetî bo, çi tenga to ke esta
awe de şero. Awe hawar de şero ti
kî hawar ro bêrê, wayîrê emrê dergî
bê."

Fême de zerrîya lajekê Amarijî de
kuna çêneka Qemê Qijî. Lajek
vano:

"Amarij vera şonê raştey û duzî
Şodir o, eşto zereqê tijî
Ti rindek a çêna Qemerê Qijî
Hunde ke to dima fetelîyane
Bîyane zê morê payîzî."

Xelê Aşiqî lajê xo ra vato: "Şona
herû şo, eke nêşona herû, ez to
dana mekteb kena her."

Xelê Aşiqî vato: "Heqî miradê mi
bikerdêne, mi maya xo rê kîloyê eş-
kijî bigirewtêne, maya xo ero her
nêne, ververê raya trene ro birami-
têne, Heqî emanetê xo bigirewtêne,
o waxt."

KAYÊ MA VERADAYÎŞ

No kay kayê xaran o, yanî bi
xaran kay beno. Di kesî ra dest pê-
keno hetanî panc-şeş kesan kay
beno. Labelê kaykerdoxî çend tay
bibê hende baş o, çunke kaykerdoxî
zaf bibê hetê dore ra tēmîyaniye vi-
razîyena. Yanî dorê kaykerdoxan
kewenê tēmîyan.

Kaykerdoxî cayêko berz û sera-

cêr vînenê yan zî virazenê. Dore bi
qura yena bellî kerdene. Kaykerdoxî
dore bi dore xaranê xo seracêr ra
veradanê war. Her kaykerdox dora
xo de tena yew xare veradano. Xarî
war de pêser benê, zaf benê. Kam
ke bi xara xo bido xarêka war de ya
ro, heme xaran gêno. Pêro ey rê
benê.

Xarê kamî biqedîyê, o kay ra ve-
jîyeno. Seba ke xarî veradîyenê, na-
meyê keyî zî bîyo "veradayîş".

Arêkerdox:
Rohelat AKTULUM
Mintîqa: **Pîran**

NAMEYÊ NEBATAN

Amadekar: **Ehmedê Dirihî**

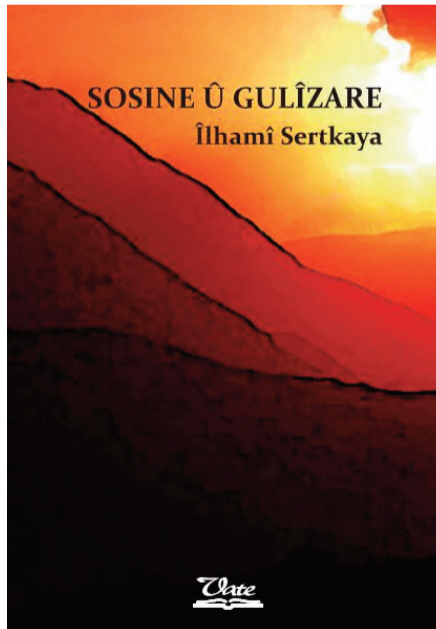


bilikê heşî (Çewlîg)
hakluz (Sêwregi)
kardi (Çêrmûg)
kardimê heşî (Dêrsim)
kardikê kutikan (Şankuş)
kardû (Darahênî)
kardûn (Gimgim)
kardûnê heşî (Qoçgîrî)
karzûn (Pasûr)
kîrikê kero (Pîran)
kîrqazî (Hênî)
livik (Qoçgîrî)
luz (Palî)
luzî marûn (Mîyaran)

Kurmancî: karî, kayê, kulîlka ere-
ban, lalo qerto, orkîda belek, qarî
Soranî: gulsêyîne, kardî, katorî
gurg, marmaroşk
Goranî: gulxaz, haz, kardune
reşe, xaz

Latînî: *Arum*
Tirkî: yılan yastığı

SOSINE Û GULÎZARE Îlhamî Sertkaya



Îlhamî Sertkaya, Sosine û Gulîzare,
Weşanxaneyî Vateyî, İstanbul 2013,
436 rîpelî (Roman)